

גרינינה בעיימע רעד

אונטער די גריניקע
בוימעלאך
שפילען יך משה לאך
שלמה לאך
.....
אויס ואל ויין זייערע
קערלאך
פאר אייערע כשרע
אגעלאך!
ח.נ.ב.אלק

2-וועכנטלעכער אידיש-טריטער

קינדער-זשורנאל

אינהאלט:

שלום עליכם מיט זינדע אייניקלעך:
טעמערע און בעלם — (בילד)
בחינו צו קינדער שלום עליכם
מיין זיידע (זכרונות וועגן שלום עליכם מן זינדע און
אייניקל) תמרה ראבינא-הייטש
די דיסטל (מעשה) יושיע, היימסאן
דאס טיכל (שיר מיט גאסן) מעקסט יהושע
מוזיק ברוך זשיסלין
אין 44 טעג ארום דער וועלט ש. ב.
יאנקע דער שפילער, העברייק סענקיע-הייטש
ידיש — ש. באסטעמסקי
קאלעחאל — בארימטע סינישע געזאנגען,
איבערגעזעצט מן הערש רעזענאעלד
אונזער קלוב מן דער גרויסער וועלט;
דאס פריילעכע חינוקל.

№ 15 (25) 15 מאי 1928

ארויסגעגעבן מן פארלאג
„נייע יידישע פאלקסשול“, ווילנע.

אדרעס:

Wilno, Stefańska 24 m. 28.

אבאנעמענטס-פרייז פאר פוילן: א יאר (20 נומערן) — 7 גילדן, א 1/2 יאר (10 נומערן) — 4 גילדן.
פאר אויסלאנד: א יאר (20 נומערן) — 120 סענט, א 1/2 יאר (10 נומערן) — 60 סענט

פרייז פון נומער 50 גראשן (6 סענט).

דעם טיפסטן מיטגעפיל דעם ח'
דוד בערעזאווסקי (דודל)
 צום טויט פון זיין פאטער ר' נחמן

מ. חיימסאן.
 ש. באסטאמסקי

אכטונג, אבאנענטן!

די אלע, וואס האבן נאך נישט איינגעצאלט פארן גאנצן יאר, ווערן געבעטן גיילך צו צושיקן דעם רעשט, אנט וועלן זיי קיין „ביימעלעך“ מער נישט באקומען.

אכטונג, ח"ח לערער און שולן אין אמעריקע!

(: אבאגירן :)
די „גרינינקע ביימעלעך“
 קען מען ביים ח' י. א. ראנטש

I. E. Ronch c/o Office 2700 Bronx Park East. Bronx, N. Y. U. S. A.
 דאָרט קען מען זיך אויך ווענדן וועגן אלע אָנגעלעגנהייטן פון די „ביימעלעך“

משה צעשינסקי
פון שיקאגא
 2720 W. Division str.

קויפט
אלטע יידישע אויסגאבן.
 וואס האבן א ליטערארישן ווערט.

ביי משה צעשינסקי באקומט מען די
„גרינינקע ביימעלעך“
 און אלע אויסגאבן פון פארלאג
„נייע יידישע פאלקסשול“

לערנביכער אויף יידיש:

אין אלע יידישע שולן זיינען אָנגענומען פאָלגנדיקע לערנביכער אויף יידיש:

(א) **„לעבעדיקע קלאנגען“**
 פון ש. באסטאמסקי און מ. חיימסאן.

- (1) אילוסטרירטער אלף בית (נייע אויסלאגע);
 - (2) כרעסטאמאטיע פארן 1-טן לערניאָר;
 - (3) כרעסטאמאטיע פארן 2-טן לערניאָר;
- נייע אויסגעבערעטע און פארגרעסערטע אויסלאגע, צונויפגעשטעלט לויטן מוסטער פון די בעסטע אייראפעישע כרעסטאמאטיעס פונעם דאסניי איבערגעזעצט מיט א גרעסערן שרייט.
- (4) כרעסטאמאטיע פארן 3-טן לערניאָר.

(ב) **דאָס לעבעדיקע וואָרט**
 פון ש. באסטאמסקי און ז. רייזען
 פארן 4-טן און 5-טן ל. י.
 (נייע 8-טע אויסלאגע).

(ג) **דאָס נייע וואָרט**
 פון ש. באסטאמסקי און מ. חיימסאן.

- 1-טער טייל — עפאָס; 2-טער טייל — ליריק;
- 3-טער טייל — דראַמע. דער דריטער טייל אַנטהאַלט גרעסערע אויסזאָגן פון די באַרימטע ווערק: געשמויטער פראָמעטעוס, קיניג אוידיפּוס, אַנטיגאָנע, אימיגעניע און פּויליס, יוליוס צעזאַר, האַמלעט, עתליה און דער קערנער.

מיט באַשטעלונגען זיך ווענדן:
 Wilno, Stefańska 24 m. 28.

תקון טעות
 אין נומ' 11 „גר. ביימעלעך“ איז אריינגעפאלן א פאר-
 דראַטיקער פעלער: אונטערן בילד פון דער קאפענהאגנער
 שול שטייט „א ביאלער“ גרינדער פון דער שול, דאָרף זיין—
 גרינדער — פ. וועלנער און א. קראָקאווסקי.

גרינינקע ביימעלעך

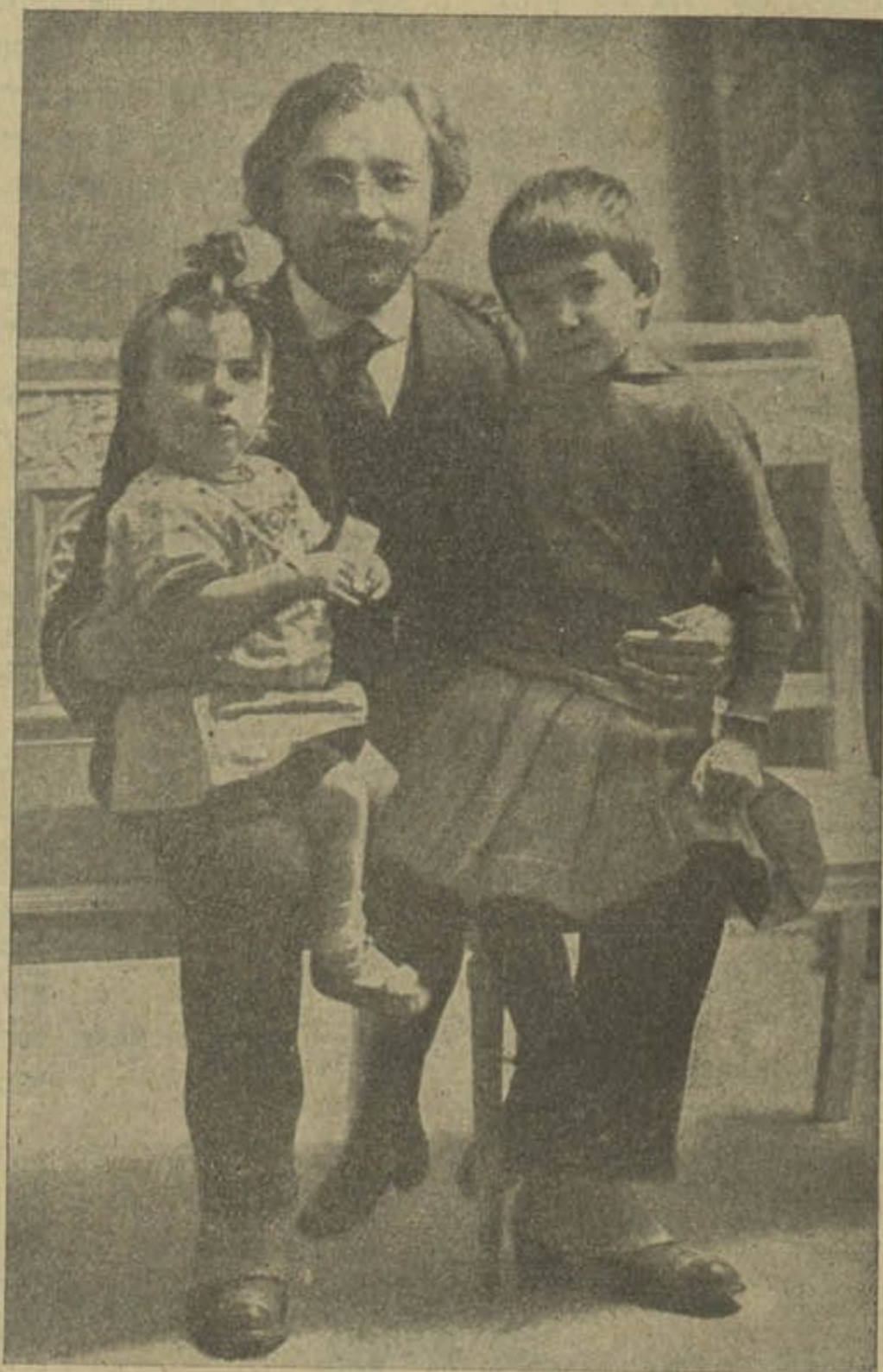
2=וועכנטלעכער אילוסטרירטער קינדער-זשורנאל
אונטער דער רעדאקציע פון ש. באסטאמסקי.

צווייטער יאָרנאָג

15 כ"ז 1928

נומער 15 (25)

צום 12=טן יאָרצייט פון שלום-עליכם.

שלום-עליכם מיט זיינע צוויי אייניקלעך: טאמארע און בעלא.

פון שלום-עליכמס בריוו.

(איבערגעדרוקט פון שלום-עליכמס בוך, ניו-יארק).

צו ע. ראבינאוויטש*.)

קיעז, 25סטן נאוועמבער, 1900.

צו איר הויכגעבאָרנקייט, אַרטיסטין פון די
קייזערלעכע טעאטערס, ע. ס. ראבינאוויטש
(לויט דער בינע-לאַרינאַ).

געריקע פרוי!

כאַטש איר זייט אַן אַרטיסטין פון די קיי-
זערלעכע טעאטערס, פונדעסטוועגן ווערט אייך
גאַנץ שטרענג פאַרגעשריבן צו איינזיקלעך
זיך אין די בייגעבראַכטע פאַטשיילעס, און
פאַר אייערע הויכטאַלענטירטע פיס ווערט אייך
צוגעשיקט א טאַלמע, כדי די גרויסע אַרטיסטין
זאָל ניט כאַפן קיין קאַטער. מאַדאַם, מע באַ-
דאַרף היטן די כוחות אויך פאַר דער גרויסער
בינע, וואָס ווערט אַנגערופן לעבן! איך האָף,
אַז דער ערפאָלג האָט אייך ניט פאַרדרייט
אויף אַזוי פיל דעם קאַפּ, אַז איר זאָלט גרינג-
שעצן אַזעלכע „קלייניקייטן“. אויב איר זיינט
הונגעריק, קויפט אייך א פוטערברויטל און
פאַרטרינקט מיט טיי.

דער נישטיקער פאַטער פון דער גרויסער
אַרטיסטין,

דיין פאַפּא ס. נ. ראבינאוויטש.

פון א בריוו וועגן לאַנדאָן.

קאַלאָסאַל, גדאָנדיעז, דערדריקנד, פאַר-
ניכטנד, קאַלט, פייכט, גרוי, רויכיק, האַרע-
פאַשנע, פריי, ברעגלאָז, קולטורעל, ווילד, נעפל-
דיק, פרעמד, מוראדיק-אַט האָט איר לאַנדאָן.

(*) דאָס ברייחל צוזאַמען מיט חאַרעמע פאַטשיילעס
האַט שלום-עליכמס צוגעשיקט זיין טאַכטער אין א צוויי-
טער נאַס אין קיעז, וווּ זי האָט זיך איינמאַל באַטיי-
ליקט אין אַן אַמאַטאָרישער טעאטער-פאַרשטעלונג פון
גימנאַזיסטן און גימנאַזיסטקעס. — די אַרעסטין האָט
זיך אויסגעקליבן לכבוד דער פאַרשטעלונג אַ בינענאַמען
„לאַרינאַ“ — נאָך טאַכטאָנע לאַרינאַ פון פושקינס
„יעחזעני אַניעגין“.

צו טאַמאַראַ בערקאָוויטש

לאַזאַן, 10סטן יאנואַר, 1914.

ליבע טאַמאַראַ!

איך האָב באַקומען דיין בריוו און האָב
מיך געשעמט, וואָס איך האָב דיר אַזוי לאַנג
ניט געשריבן! איך שרייב אלץ ביכער און
ביכער, און דיר קיין איין שורה ניט! אָבער
דאָס מיינט ניט, אַז איך האָב דיך פאַרגעסן;
פאַרקערט, איך שרייב און טראַכט אלץ, וואָס
וועט זאָגן טאַמאַראַ, ווען זי וועט לייענען
מיינע ביכלעך? הייסט עס, אַז איך האָב דיך
ניט פאַרגעסן. אַיז? גיב איבער אַ גרוס פרוי
בעלאַ קויפמאַן*). זאָג איר, אַז זי שרייבט פונקט
ווי אַ הון אויפן זאַמד. איך קוש דיך און
טראַכט: ווען וועט שוין זיין זומער?

דיין פאַפּא שלום-עליכמס.

און נאָך עפעס האָב איך דיר פאַרגעסן
צו זאָגן, אַז בשעת איך בין געווען אין פאַריז,
האָב איך געזען אַ מיידעלע מיט אַ קליין
מאַלפּעלע. ס'איז געווען קאַלט און ביידע האָבן
געפרוירן, ביידע האָבן געציטערט און ביידע
האָבן געבעטן אַ שטיקל ברויט. ס'איז געווען
אַזאַ רחמנות צו קוקן, אַז עס האָט זיך געגלוסט
אַזש וויינען.

און נאָך עפעס האָב איך דיר פאַרגעסן
צו זאָגן, אַז אין פאַריז איז פאַראַן אַ סינעמאַ-
טאָגראַף אין דרויסן און מע באַווייזט אַזעלכע
לעבעדיקע בילדער, אַז מע קאַטשעט זיך פאַר
געלעכטער. איך מוז דיך אַמאָל נעמען קיין
פאַריז. גיב אַ קוש פון מיינטוועגן דער
מאַמאַטשקאַ און דעם פאַפּאַטשקאַ און ליאַלין
און בעלאַן און מיכאַלן.

(*) שלום-עליכמס צווייט אייניקל, דעמאַלט דריי

יאָר אַלט.

תמרה בערקאוויטש (*).

מ י י ז י ד ע.

ריכטיקער וואָלט געווען, איך זאָל אָנשטאָט „זיידע“ שרייבן „פאפא“, ווייל מיר, די אייניקלעך, האָבן אים קיינמאָל נישט געקענט ביי דעם שטרענג-בכבודיקן נאָמען „זיידע“. הערנדיק פסדר ווי די זין און די טעכטער זיינע רופן אים „פאפא“, איז עס פאַר אונדז געווען נישט מער ווי נאָטירלעך, אַז אויך מיר זאָלן אים אזוי רופן. ביי אונדז איז עס געווען אַ קינדערשע געוויינטשאַפט, אָן שום כוונות. ער אָבער האָט דערביי געהאַט אַ שטאַרקע כוונה: ער האָט נישט געוואָלט זיין קיין „זיידע“, ער וואָלט אונדז קיינמאָל נישט מוחל געווען, ווען מיר זאָלן די דאָזיקע געוויינטשאַפט אונדזערע אַמאָל ענדערן. און אזוי איז ער פאַרבליבן „פאפא“ צו זיינע קינדס-קינדער, פונקט ווי צו זיינע קינדער.

בשעת עס האָט זיך געלאָזט הערן דער סירענע-פייף, וואָס האָט אָנגעזאָגט וואָפּנשטילשטאַנד נאָך דער גרויסער וועלט-מלחמה, און מענטשן זיינען געווען משוגע פאַר פרייד, האָט מיין באַבע אַ זאָג געטאָן: „ווען דער פאפא לעבט אַצינד, וואָס פאַר אַ שמחה דאָס וואָלט געווען פאַר אים!“ און איך האָב פאַרשטאַנען, אַז דאָס מיינט זי דערמיט נישט נאָר זיין שמחה מיט דער גרויסער געשעעניש, נאָר אויך זיין קינדערשע פרייד און באַגייסטערונג פון אַזאָ אויסערגעוויינלעכן פאַלקס-יום-טוב. וואָרים, אַז איך טראַכט פון מיין זיידן, שטעלט ער זיך מיר פאַר נישט אַנדערש נאָר ווי דער שפילעווידיקער חבר פון מיין קינדערהייט. ער איז געווען אַ קוואַל פון הונדערטער מעשהלעך, פון טויזנטער שפאַסן, איינפאַלן און שפּיצלעך. שוין דאָס קייטל פון זיין זיגער אליין איז געווען אַ גאַנצע טעריטאָריע, וואָס מע האָט עס באַדאַרפט לאַנג אויספאַרשן. צו אָט דעם קייטל איז געווען צוגעשטעפּט אַ ווונדערלעכער זיגער, וואָס האָט געשפילט מוזיק יעדע שעה. אַחוץ פאַרשיידענע מעדאַ-ליאַנען און פלערליי צאצקעס, וואָס ער פלעגט פון צייט צו צייט איבערבייטן אויף אַנדערע. נאָר אַ סך אינטערעסאַנטער פון דעם קייטל זיינען געווען די לידלעך, וואָס ער האָט געלערנט זינגען מיך און מיין עלפאַריקן פעטער, זיין יינגסטן זון. ער האָט צוגעטראַכט באַזונדערע לידלעך פאַר יעדן איינעם פון אונדז ביידן: פאַר מיין פעטער — צו מאַכן חוזק פון מיר, און פאַר מיר — צו אָפּשלאָגן אים מיט שאַרפער בייסנדיקער איראָניע. מיין זיידע אליין איז פאַרבליבן אומפאַרטייאיש.

אַזא טבע האָט ער שוין געהאַט, אַז אַלע ווונדערלעכע זאַכן פון דער וועלט האָבן באַקומען אַ שייכות נאָר מיט אים. אַז ער פלעגט אונדז אַמאָל מיטגעמען צו באַקוקן אַ הויז מיט ליאַלקעס, וואָס פאַרנעמט אַן אויג, האָבן מיר געפילט, אַז ווען נישט ער, וואָלט עס גאָר קיינמאָל אויף דער וועלט נישט געווען. ער האָט אַלצדינג אַרום זיך אָנגעשטעקט מיט חן פון זיין פערזענלעכקייט. יעדע זאַך, צו וואָס ער האָט זיך צוגערירט, האָט באַקומען אַ צויבערלעכן אויסזען.

דאָס גרעסטע פאַרגעניגן פאַר אים איז געווען — איינצוזורן מיט מיר פאַרשיידענע זינלאָזע קינדערייען און דערנאָך אַרויספירן מיך מיט גרויסן ערנסט פאַר דער פאַמיליע, איך זאָל עס עפנטלעך דעקלאַמירן. דער רעפערטואַר איז געווען אַ גאַנץ רייכער. אַמאָל האָב איך באַדאַרפט זיך אַוועקשטעלן אויף אַ שטול און זייער ערנסט

(*) שלום-עליכמס אָן אייניקל.

זינגען אויף רוסיש די ערשטע עטלעכע שורות פון „לאך, דו פאצא!“ אן אנדערשמאל איז מיין אויפגאבע געווען צו רעדן גאנץ פשוטע ווערטער אין הויכן טאן, מיט א ספעציעל צוגעטראכטן ניגון; דאס דאזיקע איז ביי מיר געוואָרן א געוויינטשאפט, פון וואָס מיין זיידע האָט שטארק אָנגעקוואָלן און מיין מוטער איז געווען אויסער זיך. און אָפּטמאל האָב איך געבראַכן מיין צונג אויף א זעלטן קאָמישן, צעדרייטן רוסיש. איך פלעג דאָס אלץ אַראָפּשלינגען אין גוטן מוט און אין פולן צוטרוי.

אַבער די בעסטע טעג זיינען געווען, בעת מיר פלעגן אַרויסגיין צוזאַמען אויף לאַנגע שפּאַצירן, דערהויפּט אין באַדענוויילער. אויפן שפּאַציר פלעגט ער אָדער לע- בעדיק שמועסן, דערציילן פאַרשיידענע אַצינד-פאַרגעסענע זאַכן, אָדער די שטילע רוקייט פון וואַלד פלעגט אים אַרייַנברענגען אין א שטימונג פון פרידלעכקייט און שטילשווייגן. אפשר האָט ער דעמאָלט „צוגעטראַכט“ זיינע מעשיות, און אפשר האָט ער גלאַט געטראַכט וועגן זאַכן, וואָס זיינען געווען העכער פון מיין קינדערשן פאַר- שטאַנד. איך בין אים נאָכגעגאַנגען שטיל, האַלטנדיק זיך שטייף פאַר זיין וואַרעמער פאָטערלעכער האַנט.

א באַזונדער שיינעם ווינקל אינם וואַלד האָט ער פֿייערלעך אוועקגעשענקט מיין פעטער. א קלענערער ווינקל, וואָס איז באַשטאַנען פון א יונגער יאָלקע מיט א שטיין איז אויסגעפאלן אויף מיין חלק. די דאָזיקע מאַיאָנטקעס זיינען אונדז גע- שענקט געוואָרן נישט אויף צו באַנוצן זיך מיט זיי, נישט אַפילו צו קומען מיט זיי אין נאָענטער באַרירונג, נאָר בלויז צו קוקן אויף זיי פונדערווייטנס. און פונדעסטוועגן, פון אלע מיינע מתנות געדענק איך אָט די אַמבעסטן.

מיר האָבן געהאַט אַנדערע שפּאַצירן נאָכדעם, א סך שפּעטער, אין קאַפּענהאַגן, בעת מיר זיינען געווען אַנטרונגען פון דער מלחמה. דאָרט אָבער זיינען אונדזערע שפּאַצירן פאַרגעקומען שוין נישט אין דער שטילקייט פון וואַלד, נאָר אין א קאַלאַ- סאלן וואָקואַל מיט הויכע גראַניטענע ווענט, געפאַקט מיט מחנות צערודערטע מענטשן. מיר זיינען געגאַנגען אַהין טאָג איין, טאָג אויס; ער פלעגט זשמורען מיט די אויגן אַריבער די ברילן און איינקוקן זיך אין יעדן איינעם, געוואָרפן בליקן אויף אלע זייטן, געזוכט צווישן עולם באַקאַנטע פנימער. מיר פלעגן שפּאַצירן אַזוי אַהין און צוריק, פון צייט צו צייט זיך אָפּשטעלן, באַגריסן פריינטלעך א גוטן באַקאַנטן, אויס- הערן פון א פרעמדן א טרויעריקע געשיכטע, אויספרעגן יענעם, אַרויסווייזן מיטגעפיל און דאָן זיך לאָזן גיין ווייטער זוכן צווישן דעם עולם.

די גרויסע צאָל פאָטאָגראַפישע בילדער דערלאָזט נישט, איך זאָל פאַרגעסן זיין געזיכט. נאָר איינגעשניטן אין מיין זכרון אויף אייביק האָט זיך דווקא איין אויסדרוק, וואָס האָט אַזוי ווייניק שייכות געהאַט מיט זיין גאַנצן וועזן: א ווייס פנים; פאַרזונקען אין טיפער שטילקייט; דאָס מויל רוק, די אויגן געשלאָסן. איך שטיי און באַטראַכט נישט טרויער און וונדער דאָס דאָזיקע פנים, וואָס איז אלע מאל געווען אַזוי לעבע- דיק און אַזוי האַרציק נאָענט צו מיר, און עס דאַכט זיך מיר אויס אויף א מאַמענט, אז אָט וועלן די געשלאָסענע אויגן זיך פלוצים געבן אַן עפן אויף און אַוונק טאָן צו מיר, און דאָס גאַנצע פנים וועט זיך איינקנייטשן אין א האַלב-ערנסטן, האַלב- שפּאַסיקן אויסדרוק, צו באַווייזן זיין פולע האַרציקע סימפּאַטיע פאַר מיר און צו באַהאַלטן זיין פולן האַרציקן געלעכטער, אויף מיין חשבון, פאַר זיך אליין.

ד י ד י ס ט ל

צווישן צוויי שטיינער, איבער וועלכע
זי האט, ווי זוכנדיק אן אַנשפּאַר, פונאַן-
דערגלאַזט אירע דריי בלעטעלעך.

נישט אלעמאַל איז די דיסטל דאָ
געשטאַנען. זי איז געבוירן געוואָרן
פאַראַיאָרן, האָט אַרויסגעשפּראַצט
אויפן סאַמע שפּיץ באַרג דאָרטן,
ווי עס. הייבן זיך אָן די באַרג-
לאַנקעס. לעבן איר זיינען געוואַקסן
אַ קאַרנרעדל און פעלדנעגעלעך. בעת
איר גרוי-גריין קעפל האָט צום ערשטן
מאַל אַ קוק געטאָן אַרויפצו, איז זי
נשתימם געוואָרן פון דער אַרומיקער
פּראַכט, און זי האָט זיך אָפּגערופן צו
די נעגעלעך:

— זעט, ווי גרויס די וועלט איז! און
וואָס איז דאָרטן הינטן? דאָרט, ווי דער
הימל שפּאַרט זיך אָן אויף דער ערד?
איר זייט דאָך העכער פאַר מיר, דער-
ציילט מיר, ברידער, וואָס זעט איר
דאָרטן!

— מירן דיר באַדד גיין דערציילן!
האַבן די נעגעלעך גאַוהדיק געענטפּערט:
לאַז אונדז, זיי מוחל, צורו און שטיי נישט
צו מיט דיינע פּראַגן. מיר זיינען העכער
פאַר דיר, און דו דאַרפסט וואַרטן, ביז
מיר וועלן אליין אָנהייבן מיט דיר צו
ריידן.

די דיסטל איז אַנטשוויגן געוואָרן.
אַבער אז ס'איז אָנגעקומען דער אָוונט
און אויפן טונקעלן הימל האָט זיך באַ-
וויזן די פולע לבנה, איז איר התפעלות
געוואָרן אזוי גרויס, אז זי האָט פאַרגעסן
אָן אלץ און האָט זיך געווענדעט צום
קאַרנרעדל:

— זאָג מיר, האָט זי זיך געבעטן, פאַר-

אך, איז דאָס געווען אַ טאַג... דאָס
האַרץ האָט געלאַכט פאַר פרייד. ס'איז
אַבער אויך געווען גוט הייס. שוין דריי
אזייגער פאַרטאָג האָט די זון אַרויסגע-
קוקט פון די הימל-טויערן און באַ-
גריסט די ערד מיט אַ פריינדלעכן „גוט-
מאָרגן“. משמעות זי האָט זיך גוט אויס-
געשלאָפּן, ווייל איר גאַנץ פנים האָט
געשמייכלט, און קיין איין וואַלקנדל
האָט אים אין מַשך פון גאַנצן טאַג נישט
באַטריבט.

אין די פרוכטגערטנער זיינען אויפ-
געקוואָלן עפל און באַרן, אין די
פעלדער האָבן זיך שטיל אָנגעגאַסן
זאָנגען. ס'איז געווען אזוי הייס, אז ביי
די קאַרשן אויף די ביימער און ביי די
קינדער, וואָס האָבן זיך געשפילט אונ-
טער זיי, זיינען רויט געוואָרן די בעקלעך.
איבערן ווייסן וועג, וואָס האָט גע-
גלאַנצט אויף דער זון, האָט זיך פאַמע-
לעך באַרג-אַרויף געשלעפט אַ פור, דער
פורמאַן איז געגאַנגען לעבן דער פור.
אַנשטאַט אַ פיפקע האָט ער געהאַלטן
אין מויל — אַ רויז. פון צייט צו צייט
פלעגט ער שטאַרק צונויפדריקן מיט די
ציין דאָס שטענגעלע און אַנדריקן
מיט דער צונג זיין שפּיץ אַראָפּצו. דאָס
בלימל פלעגט זיך דערווייל אויפהייבן
אַרויפצו און דער פורמאַן פלעגט עס
קענען שמעקן נישט טוענדיק קיין ריר
מיט דער האַנט.

פון דער פור האָט זיך געהויבן
אַ שטויב, וואָס איז דערגאַנגען ביזן
שטיילן שטיינערדיקן בערגל אויף דער
רעכטער זייט וועג. דאָרט איז געוואַקסן
אַ קלייז דיסטעלע. זי איז געשטאַנען

— וואָס זאָגט איר צו דעם גאַרנישט?
זיין העזה ווערט אלץ גרעסער. קאַנטיק.
ער האלט אונדז פאַר זיינס גלייכו.

— איך פאַרשטיי נישט, ווי קומט די
דאָזיקע דיסטל צו אונדז אויף דער
לאַנקע? — האָט זיך אָפגערופן דאָס
קאַרנרעדל — זי פאַסט גאַרנישט צו
אונדזער געזעלשאפט!

— יא, אויב איטלעך מיסטיק גרעזל
וועט זיך אזוי צעריידן, וועלן מיר גאָר
מוזן אנטשוויגן ווערן — האָבן זי נעגע-
לעך באַמערקט.

— געוויס, וואָס וועט שוין דעמאָלט
זיין! — האָט דאָס פייערגראָז מיט כעס
אויסגעשריען.

— אַך, רעדט שוין גאַרנישט — רופן
זיך ווידער אָפ די נעגעלעך — דאָס איז
פשוט עפעס אַ מין שדל! אלץ פרעגט
ער, אלץ דאַרף ער וויסן, אומעטום
שטעקט ער אריין זיין נאָז! אַ מיסטיק
גרעזל דאַרף קודם-כל קענען שווייגן.
ווען עס איז שטיל און רויק, קען מען
עס נאָך ווי-עס-איז ליידיג.

— קורץ און גוט — האָט דאָס קאַרנ-
רעדל צוגעגעבן — מיר ווילן זיין אין
אונדזער געזעלשאפט און ווילן נישט
וויסן פון קיין שום איבעריקע פראַגן.
זאָל מען זי פון דאָנען צונעמען.

— דאָס איז גרינגער צו זאָגן ווי
אויסצופירן — האָבן שטיל באַמערקט די
נעגעלעך — מיר קענען עפעס ניט צו-
טראַכטן, פון וואָס מע דאַרף דאָ אָנהייבן.
— און איך ווייס, וואָס מע דאַרף
טאָן — האָט אויסגעשריען דאָס קיניג-
ליכט, וואָס האָט ביז אהער רויק גע-
שוויגן — צווישן די שוואַרצע סאַמעטענע
מייזעלעך, מיינע גוטע באַקאַנטע, וועט

וואָס שמעקן דאָס אינאָוונט די בלומען
אזוי שטאַרק און אזוי זיס?

דאָס קאַרנרעדל האָט זיך געמאַכט
נישט הערנדיק, אָבער די נאָיווע דיסטל
האָט נישט פאַרשטאַנען זיין מין און
האָט איבערגעחזרט איר פראַגע עטלע-
כע מאָל, שרייענדיק אלץ העכער און
העכער, ביז וואָנען דאָס צערייצט
קאַרנרעדל האָט זיך גענומען אויף איר
בייזערן:

— דו ווערסט נישט אנטשוויגן, דו
עזחניצע איינע! איידער דו נעמסט
ריידן, דאַרפסטו זיך אויסלערנען, ווי
זיך צו האַלטן אין אַן אַנשטענדיקער
געזעלשאפט. יונגעלייט דאַרפן שווייגן,
בעת די עלטערע זיינען נישט אויפגע-
לייגט צו ריידן!

די דיסטל איז געבליבן ווי אָפגע-
שמיסן. פאַר היינטיקן טאָג האָט זי שוין
דעם צווייטן מאָל אזא אָפּשניט. זי איז
ווידער אנטשוויגן געוואָרן און האָט באַ-
שלאָסן מער מיט קיינעם נישט צו ריידן.
נאָר אז זי האָט אינדערפרי דער-
הערט דאָס געזאַנג פון דעם פינקעלע,
האָט זי ווידער פאַרגעסן אָן אלץ, האָט
זיך אָן אויפגערגעטע אַרומגעקוקט אויף
אלע זייטן, און באַמערקנדיק דאָס פייער-
גראָז, אים אַ פרעג געטאָן:

— וואָס האָט דאָס געזונגען יענער
שיינער פויגל?

דאָס פייערגראָז איז פון דער
צייט אזוי פאַרהעלצערט געוואָרן, אז
ער האָט זיך בשום אופן נישט געקאָנט
איינבויען, אפילו ווען ער וואַלט גע-
וואָלט. נישט רירנדיק מיט קיין בלע-
טעלע און גלאַנצדיק אַרויפצו, האָט
ער זיך געווענדעט צו די נעגעלעך:

האָט איר מיך אזוי פיינט? פארוואָס
וויילט איר, איך זאל שטארבן? פארוואָס
קען איך נישט בלייבן דאָ, וווּ איך בין
געבאָרן געוואָרן? איך וויל דאָ בלייבן.
איך וויל דאָ אויסוואַקסן, פונדאנען וויל
איך אַנקוקן דעם טאָל, וואָס שפרייט
זיך אונטן פונאנדער.

— אונדז אַרט לחלוטין נישט,
וואָס דיר ווילט זיך — האָט אים דאָס
קיניגסליכט איבערגעריסן — דאָ איז
נישט קיין אַרט פאַר אַ מיסטיק גרעזל.
דאָ וואַקסן בלומען און אמתע בדיענדי-
קע גראָזן. מיר היטן זיך אָפּ פון אלער-
ליי שלעפער. גיי זיך דיר פונדאנען!

גראָד אין דער צייט איז פון יענער
זייט, וווּ די זון פאַרגייט, אויפגעשטא-
נען פון ים דער מערב-ווינט. זיין גרוי-
סער שווערער קערפער איז פאַמעלעך
אַרויס פון וואַסער. ער האָט שווער
געאַטעמט און געבלאָזן פון זיך, און פון
זיין אַטעם האָבן זיך איבערן ים גענומען
קייקלען אין אלע זייטן שווימענדיקע
כוואליעס.

ער איז אַרויס פון וואַסער און גע-
נומען אויסשפרייטן זיינע פייכטע טונ-
קעלע פליגלען.

זיי האָבן גלייך פאַרשטעלט דעם
הימל, און עס איז פינצטער געוואָרן.
דערנאָך האָבן זיך פון זיי גענומען גיסן
אויף דער ערד גאַנצע שטראָמען ווא-
סער.

אַנבלאָזנדיק די דיקע באַקן, האָט
זיך דער ווינט מיט אַ רעש געלאָזט
פליען איבער דער ערד. דער רעגן און
דער שטורעם האָבן געדויערט אזוי
לאנג, ביז וואנען דעם ווינטס האָר און
פליגלען זיינען טרוקן געוואָרן. דאָן

זיך געוויס געפינען כאַטש איינע, וואָס
איז באַקאנט מיטן מוילוואָרף. איך וועל
זי שיקן צו אים בעטן אים, ער זאל
אויפגראָבן די ערד אין דעם אַרט, וואָס
איך וועל אים אָנווייזן.

געזאָגט און געטאָן. דאָס קיניגסליכט
האָט זיך געווענדעט צום מוילוואָרף
און דער מוילוואָרף האָט זיך גלייך גע-
נומען צו דער אַרבעט. ער האָט אזוי צע-
גראָבן די ערד לעבן דער קליינער דיסטל.
אז זי האָט קוים געהאַט אָן וואָס זיך
צו האַלטן. דעם מוילוואָרף האָבן שטאַרק
מיטגעהאַלפן די קליינע מיזלעך, און
די מיזלעך האָבן געהאַלפן די ווערעם.
אלע צוזאַמען האָבן זיי אויסגעבויערט
אזוינע לעכער און שפאַלטן, אז די ערד
איז געוואָרן אינגאַנצן טרוקן און שי-
טעוודיק. אָבער די דיסטל האָט ווייניק
געפאָדערט פאַר זיך. אירע וואַרצלען
האָבן נאָך דערווייל אין דער ערד געפון-
נען גענוג שפייז און זי האָט גאַרנישט
ניט באַמערקט.

דאָן האָט זיך דאָס קאַרנרעדל גע-
נומען איר צו דערקלערן אלץ, ווי עס
באדאַרף צו זיין.

— זע, דו לעבסט נאָך אלץ? — האָט
ער זי געפרעגט — און איך האָב געמיינט,
אז דו וועסט שטאַרבן פון הונגער; נאָר,
ווי ס'ווייזט אים, קען אזוינע ווי דו
גאַרנישט ניט שאַטן...

און אלע בלומען האָבן גיפטיק גע-
לאכט. דערנאָך האָבן זיי זיך גענומען
שושקען און שטילערהייט חוזק מאַכן
פון דער קליינער דיסטל.

— געוואַלד, וואָס האָב איך אייך
געטאָן? — האָט פלוצים מיט געוויין
אויסגעשריען די דיסטל — פארוואָס

די ביימער זיינען אויפגעקוואלן. שטארן
האבן ערגעץ געצוויטשערט. די דיסטל
האט געזוכט זיך צו דערמאנען אלץ.
וואס מיט איר האט זיך געטראפן. זי
האט געוואלט פארשטיין, וווּ זי איז.
אבער זי האט גארנישט ניט געדענקט.
פלוצים האט זי דערזען דאס בערגל.
דערזען די שפורן פונם וואסער און פון
דער ערד, וואס האט זיך אראפגעקייקלט
צוזאמען מיט איר אראפצו. און זי האט
זיך פון אלץ דערמאנט, האט אלץ פאר-
שטאנען. א גרויסער פֿעט האט זיך
פלוצים אין איר צעברענט. און זי האט
הויך אויף א קול מיט אלע כוחות גע-
וומען שרייען:

— איך וויל זיין א הארטע, איך וויל
זיין א שלעכטע! איך וויל, אז אלע זאלן
פאר מיר מורא האבן, זאלן פאר מיר
ציטערן — אי די מיין, אי די ווערעם,
אי די מוילווארפן!

און ווי נאָר זי האט דאָס אַרויסגע-
רעדט, זיינען אירע בלעטער געוואָרן
פּעסט און שטאַרק. און יעדער בייז
וואָרט, וואָס מע האָט צו איר געזאָגט,
איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ שאַרפע
שטעכלקע. און די דיסטל איז געשטאַ-
נען און אויף אלעמען אָנגעוואָרפן
אַ מורא מיט אירע שאַרפע נאָדלען.

די פויגעלעך, די בינען, די קינדער —
אלע האָבן פאַר איר מורא געהאַט. קיי-
נער האָט נישט געהאַט דעם מוט צוצו-
גיין צו איר.

איר ווונטש איז דערפילט געוואָרן.
אלע האָבן פאַר איר מורא געהאַט.
אָבער פון דער אייגענער מינוט אָן איז
זי געבליבן אליין, איינזאַם, און זי האָט
מער נישט געהאַט קיין שום פרייד אין

האַט ער זיך געמוזט צוריק אומקערן
צו זיך אין דער טיפעניש פון ים. דער
רעגן האָט אויפגעהערט און ס'איז שטיל
געוואָרן.

דאָס וואסער איז זייער גרינג אַרייַן-
געדרונגען אין אלע לעכער און שפאלטן.
וואָס די מיזלעך מיט די ערדווערעם
האָבן לויטן באַפעל פון דעם בייזן קי-
ניגסליכט אויסגעגראָבן, און אין עטלע-
כע שעה אַרום איז אָנגעקומען דער
שרעקלעכער מאַמענט פאַר דער דיסטל.
אירע וואַרצלען האָבן פאַרקאָרן דעם
באָדן אונטער זיך, און די דיסטל האָט
זיך גענומען גליטשן אראָפּ פון בערגל,
אויף וועלכן זי איז געוואָקסן.

— אוי, איך פאל, איך פאל! האלט
מיך אָפּ!.. האָט געשריען דאָס דער-
שראָקן געוויקסעלע.

— געזונטערהייט! — האָט מיט אַ רויקן
קול געענטפערט דאָס קאַרנרעדל, — גיי
זיך דיר, פונוואָנען דו ביסט געקומען!
דאָס זיינען געווען די לעצטע ווער-
טער, וואָס די דיסטל האָט געהערט.

אין אַ מינוט אַרום האָט זי שוין גאָר-
נישט געהערט און ניט געזען. זי האָט
זיך אזוי געשווינדט געקייקלט פונם
בערגל, אז דער קאַפּ האָט איר גענומען
שווינדלען. אזוי האָט זי זיך אראָפּגע-
קייקלט אלץ אראָפּ און אראָפּ, ביז זי
איז אַרייַנגעפאלן אין אַ גריבל צווישן
צוויי שטיינער. און דאָ איז זי שוין פאַר-
בליבן.

בעת זי איז געקומען צו זיך, איז
שוין געווען אַ נייער פּרילינג אויף דער
וועלט. דער הימל איז געווען העל-בלוי.
עס האָט געבלאָזן אַ פרישער, נאָר
אַ פריינדלעכער ווינט. די קנאַספן אויף

יהואש.

דאָס טייכל.

מוזיק — ברוך זשיסלין.

Delce moderato.

כל - סיי - לאס וויסל מיט - מי - און - זיס -
 דעוועט - פלוי - שייך - נען - לוי - און - לוי - גלוי -
 סען בוי - לוי - און - באק - וואר - א - לוי - נען - נען - קוי -
 סל מיט - לוי - און - לעס - לוי - גלוי - א - לוי - נען - נען - קוי -
 א - ער - נען - א - בליק - לוי - און - ער - נען -
 און - באק - נען - פלאנץ - און - נען - נען - נען -
 שטום. - כן - האל - נען - חיי -

זיס און היימיש רוישט דאָס טייכל,
 גלאנצנדיק אין זונענשיין;
 פלוידערט קינדערש דורך אַ וואלד-באָרג
 און די ביימער שלאָפן איין.

איינגעליוליעט אין זיין מורמל
 האָט ער אויך די בערג אַרום;
 ער אליין נאָר רעדט און פלאַפערט
 באָרג און הימל האָרכן שטום.

כ'ליג האַלב וואַך און האַלב פארדערמלט;
 ווי פארנעפלט איז דער זין;
 דורכן שלעפערדיקן מוח
 פלאַנטערט זיך דאָס וועלדל גריין.

לאנגזאָם מישן זיך צוזאַמען
 באָרג און הימל, גראַז און קוואַל
 און דער קלומדיקער טומל
 פון אַ ווייטן וואַסערפאל.

לעבן. פון טאָג צו טאָג איז זי געוואָרן
 אלץ האַרטער און האַרטער, אירע נאָד-
 לען — אלץ שאַרפער. די פויגלען פלעגן
 איינע די אנדערע דערציילן, סאַרא
 שלעכטע זי איז. די פלינקע מייזלעך
 פלעגן ווייזן די לעכער, וואָס זי האָט זיי
 געמאַכט אין זייערע האַריקע פוטערלעך,
 און די פחדנים — די עקדעשן האָבן אלע-
 מען דערציילט, אז די דיסטל האָט זיי
 געוואָלט אויפפאַסן... מיט יעדן טאָג האָט
 מען זיך אלץ מער געקלאָגט אויף דער
 דיסטל. לסוף זיינען די טענות דערגאָנגען
 גען צו דער זון. זי האָט אַראָפּגעשיקט
 אויף דער ערד אַ קליין שטראַלעכל
 און האָט אים אָנגעזאָגט:

— דערגי דאָרטן וועגן אלץ און
 קום צוריק!
 דאָס שטראַלעכל איז אַראָפּ אויף
 דער ערד.

דאָ האָט ער זיך אָנגעהערט און
 אָנגעזען אזוינס, אז ער האָט זיך אומ-
 געקערט צו דער זון אַ בלאַסער און
 אַ דאַרער, ציטערנדיק מיט אלע אַברים.
 — אוי, איז זי אַ שלעכטס, אזא
 שלעכטס! — האָט דאָס שטראַלעכל דער-
 ציילט — מע קען מיט איר גאַרנישט אויס-
 פירן, אזא שלעכטס איז דאָס. מיר דוכט,
 אז עס בלייבט נאָר איינס: מע דאַרף זי
 פאַרברענען — און גאָר!

— נו, דו קליינער, גיי זיך דיר גע-
 זונטערהייט אויף דיין אָרט! — האָט אים
 די זון געזאָגט און גענומען שמיכלען
 צו זיך אליין, ווייל זי האָט גלייך פאַר-
 שטאַנען, וואָס דאָ קומט פאַר.

(סוף קומט)

ירוש — מ. חיימסאָן.

אין 44 טעג אַרום דער וועלט.

מען, צוריקפאָרנדיק אַהיים, קיין בערלין. אויפן וואַקזאַל האָט אים פייערלעך מקבל פנים געווען די בערלינער דענישע קאַלאָניע.

וועגן זיין רייזע האָט ער איבערגעגעבן פאָלגנדיקעס: „איך בין דורכגעפאָרן ענגלאַנד, שוועדן, דאַן בין איך אוועק אויף אַ שיף קיין קענעדע; פון דאָרט קיין יאַפּאַן, כינע, מאַנדזשוריע, סיביר און ראַטנפאַרבאַנד. אין וואַרנעמינד (דענעמאַרק) האָט מיר די צייטונג געגעבן 1000 דאָלאַר אויף דער רייזע. אַ גרויסן טייל פון דער סומע ברענג איך אָבער מיט זיך צוריק. אין משך פון דער גאַנצער רייזע האָב איך קיינמאָל נישט גענעכטיקט אין קיין האַטעל; שטענדיק געשלאָפן אין וואַגאָן אָדער אין שיף-קאָיטע. הגם איך האָב זיך אויף דער רייזע זייער געאיילט, דאָך האָב איך באַוווּן צו באַטראַכטן די וויכטיקסטע מערקווירדיקייטן פון די באַזוכטע שטעט.“

קיין באַזונדערע געשעענישן האָבן מיטן רייזנדער אין וועג נישט פאַסירט. איינמאָל נאָר האָט איבערן אַקעזאַן אויסגעבראַכן אַ שרעק-לעכער שטורעם; די שיף האָט זיך געפונען אין גרויסער סכנה. פ. ה. האָט אָבער קיין מורא נישט געהאַט. אין סט. יאַן (קענעדע) האָט ער צוליב אַ פאַרזען געקאַנט אַ סך פאַרשפילן. ער איז אוועק שפאַצירן מיט אַ פאַר מיידלעך און אַזוי אַרום פאַרשפּעטיקט דעם צוג. צום גליק איז גראָד אינגיכן אָפּגעפאַרן אַ צווייטער, גאָר נישט קיין פאַרויסגעזעענער עמיגראַנטן-צוג און אויף אַזאָן אופן האָט ער נישט פאַרזאַמט די שיף.

דאָס אינטערעסאַנטסטע לאַנד, וואָס פ. ה. האָט געזען, איז, לויט זיין מיינונג, יאַפּאַן. אַ גרויסן איינדרוק האָט געמאַכט אויפן רייזנדן די סיבירער אייזנבאַן מיט איר מהלך-רב. די באַנען גייען דאָרט פאַמעלעך אָבער זייער פינקטלעך. איין חסרון — ס'איז נישט אַזוי ציכטיק.

די ראַטן-מאַכט האָט אַלץ געטאָן, כדי צו פאַרלייכטערן פאַלע הולדן דעם חעג איבערן ראַטן-פאַרבאַנד. ש. ב.

ווער פון אייך, קינדער, האָט נישט געלייענט * דאָס באַרימט בוך פונם באַרימטן שריפטשטע-לער זשול ווערן — „אַ רייזע אַרום דער וועלט אין 80 טעג“? נישט אמת, אַז די מעשה קלינגט ווי אַ פאַנטאַזיע?

איצט איז די פאַנטאַזיע פאַרווירקלעכט געוואָרן. אַ 15-יאָריק דעניש יינגל האָט דורכגעמאַכט אַ רייזע אַרום דער וועלט ס"ה אין 44 טעג.

דאָס יינגל הייסט פאַלע הולד. ער איז אַרויסגעשיקט געוואָרן אויף דער רייזע דורך דער קאָפּענהאַגענער צייטונג „פאָליטיקען“. די צייטונג האָט אויף אַזאָ מין אופן געפייערט דעם 100-יאָריקן יוביליי פונעם באַרימטן שריפט-שטעלער, וואָס איז אַזוי באַליבט פון דער יוגנט פאַר זיינע פאַרכאַפּנדיקע פאַנטאַסטישע רייזע-באַשרייבונגען.

דעם 16 אַפּריל איז פאַלע הולד אָנגעקומען

(* אויב עס זינען דא אַזוינע, וואָלן זיי גלייך נעמען דאָס בוך און דורכלייענען.)

הענריק סענקיעוויטש.

יאנקא דער שפילער.

געקומען איז דאָס אויף דער וועלט אַ דאָרס און אַ שוואַכס. די ווייבער, וואָס האָבן זיך צונויפגעקליבן אַרום דער קינפעטאַריגס טאָפּשאַן (*), האָבן געשאַקלט מיט די קעפּ ווי אויף דער מוטער, אזוי אויפן קינד.

די שמידכע שימאַנאַווע, וועלכע איז געווען אַ פרוי אַ חכמה, האָט אזוי גענוג מען טרייסטן דעם חולה:

— לאָזט מיך — האָט זי געזאָגט — וועל איך אָנצינדן איבער אייך דאָס היי-ליקע ליכט. ס'וועט שוין גאַרנישט זיין, מיין פריינד! איר מוט זיך קלייבן אויף יענער וועלט... מע דאַרף שיקן נאָכן גלח, ער זאָל אייך אייערע עבירות מוחל זיין.

און אַ צווייטע האָט זיך אָפּגערופן: — און דאָס יינגל דאַרף מען זען גלייך אָפּטויפן. ער וועט זיך אויפן גלח אויך נישט דערוואַרטן. זאָל ער נישט בלייבן קיין פאַרשאַלטענער!

און אזוי ריינדיק האָט זי אָנגעצונדן דאָס ליכט, דאָן גענומען דאָס קינד, באַשפּריצט עס מיט וואַסער אזוי, אז עס האָט גענומען זשמורען מיט די אייגלעך, און זי האָט געזאָגט:

„אין נאָמען פון פאָטער און זון און הייליקן גייסט טויף איך דיר און גיב דיר אַ נאָמען „יאָן“. און איצט „קריסטלעכע“ נשמה, גיי, פונדאָנען דו ביסט געקומען. אמן!“

די קריסטלעכע נשמה האָט אָבער גאָר קיין חשק נישט געהאַט צו גיין, פונדאָנען זי איז געקומען, און פאַרלאָזן דעם דארן גופל. פאַרקערט, זי האָט נאָך גענוג מען דריגען מיט די פיס פון גופל, ווי נאָר זי האָט געקאָנט, און וויינען כאַטש אזוי שוואַך און נעבעכדיק אז, ווי די ווייבער האָבן געזאָגט — „מע האָט געקענט מיינען אַ קעצל, נישט קיין קעצל, צי עפעס אַנדערש!“

מע האָט געשיקט נאָכן גלח. ער איז געקומען, האָט אָפּגעטאָן דאָס זייניקע אין איז אוועקגעפאַרן.

דער קינפעטאַרין איז בעסער געוואָרן. אין אַ וואָך אַרום איז זי אוועק צו דער אַרבעט.

דאָס יינגל האָט קוים געזשיפעט, אָבער געלעבט.

אויפן פערטן יאָר אין פּרילינג האָט אים די קוקאווקע אָפּגערופן זיין קרענק. ער איז געוואָרן שטייפער און אזוי שוין דערקראַכן ביזן צענטן יאָר פון זיין לעבן.

פון תמיד אָן איז ער געווען אַן אויסגעדאַרטער, אַן אָפּגעברענטער, מיט אַן אויסגעפּוּזטן בויך און איינגעפּאַלענע באַקן; געהאַט אַ טשופּרינע (**), אַ ווייסע ווי קאָ-

נאַפּלעס, וועלכע איז אַראָפּגעהאַנגען איבער זיינע קלאָרע אויסגעלאָצטע אויגן, וואָס האָבן געקוקט אין דער וועלט אַריין, ווי פאַרקוקט אין עפעס אַן אומענדלעכער ווייטקייט.

ווינטער פלעגט ער זיצן הינטערן אויוון און וויינען שטיל פאַר קעלט און אַמאָל פאַר הונגער, ווען זיין מאַמע האָט נישט געהאַט וואָס אַריינצולייגן נישט אין אויוון און נישט אין טעפל.

(*) שלאָסבאַנק. (**) אַ בונט האַר אויפן קאָפּ.

זומער פלעגט ער גיין אין איין העמד ארומגעגארטלט מיט א בענדל און אין א שטרויענעם „קאפעלוש“, און פון אונטער דעם צעריסענעם ראנד פונעם קאפעלוש פלעגט ער ארויסקוקן, פאררייסנדיק ווי א פויגל דעם קאפ אינדערהויך.

זיין מאמע, אן ארעמע שכנטע, וואס האט געלעבט פון טאג אויף טאג ווי א שוואלב אונטער א פרעמדן דאך, האט אים אפשר אויף איר שטייגער האלט גע- האט, אבער געשלאגן האט זי אים גאנץ אפט און שטענדיק גערופן „בענקארט“.

צו אכט יאָר האט ער שוין געהאלפן פיטערן בהמות. ווען אין שטוב איז נישט געווען וואס צו עסן, פלעגט ער גיין אין וואלד קלייבן שוועמלעך. און אויב א וואלף האט אים דאָרט ווען נישט אויפגעגעסן, איז עס א גנאָד פון דעם אייבערשטן.

געווען איז ער א יינגל נישט קיין איבערגעשפיצטער, און ווי די דאָרפישע קינדער פלעגט ער ביים ריידן מיט מענטשן אריינלייגן דעם פינגער אין מויל.

מענטשן האָבן ווייניק געהאָפט אויף דעם, ער זאל זיך אויכהאָדעווען, און נאָך ווייניקער — זיי מאַמען זאל ווען-נישט-איז דערלעבן נחת פון אים, ווייל צו קיין שום ארבעט האט ער נישט געטויגט.

אומבאוואוסט פונדאנען ס'האט זיך ביי אים גענומען, נאָר אויף איין זאך איז ער געווען להוט — אויפן שפילן. אומעטום האט ער געהערט — דאָס שפילן. און אז ער איז אויסגעוואקסן, האט ער שוין וועגן קיין אנדער זאך נישט געקלערט. ס'פלעגט פאסירן — ער גייט אַוועק אין וואלד מיט די בהמות אָדער מיט א טעפל נאָך יאָגדעס, ערשט ער קומט צוריק מיט לייריקן און זאָנט צו דער מאַמען אונטער- שטאַמלענדיק:

— אוי, מאַמעלע, האט דאָס אין וואלד עפעס געשפילט!...

און די מאַמע ענטפערט אים: — איך וועל דיר שוין אויפשפילן! וועסט שוין זען! און אַפּטמאָל פלעגט זי אים טאַקע אויפשפילן מיטן קאַכלעפל!...

דאָס יינגל פלעגט שרייען, פלעגט צוואַנגן, אז מער וועט שוין דאָס נישט זיין. און פונדעסטוועגן פלעגט ער זיך טראַכטן, אז דאָרט אין וואלד האט פאָרט עמיץ געשפילט... וואָס? צי האט ער דען געוואוסט? די סאַסנעס, די בוקן, די בושעזיגעס, די פייגלען — אלץ האט געשפילט: דער גאַנצער וואלד און גאָר!

דער ווידערקול אויך... אין פעלד האָבן אים געשפילט די ווייס-בלימעלעך, אין סעלד הינטערן שטיבל האָבן די וורובלעס אַווי געצוירקעט, אז די קארשן האָבן זיך אַזש געטרייסלט!

אין די אַוונטן פלעגט ער זיך צוהערן צו אלע קלאנגען פון דאָרף און ער פלעגט זיכער טראַכטן, אז דער גאַנצער דאָרף שפילט. און ווען מע פלעגט אים שיקן אויף אַרבעט, פונדערוואָרפן מיסט, האט אים דער ווינט אפילו אין די ווידלעס געשפילט...

איינמאָל האט אים אַזוי דער וועכטער דערזען ווי ער שטייט מיט א צעוואָר- פענער שוועריגע און הערט זיך צו צום ווינט, וואָס שפילט אין די הילצערנע וויד- לעס... דערזען אים אַזוי, האט ער אַפּגעשפילעט דעם רימען און געגעבן אים גוט צו געדענקען. וואָס האט עס אַבער געהאַלפן?

מענטשן האָבן אים א גאָמען געגעבן „יאַנקא דער שפילער“.

ייִש — ש. באַסטאַמסקי.

ק א ל ע ו ו א ל א *

איבערגעזעצט פון הערש ראָזענפעלד.

האָסט געקאוועט לאַנגע יאָרן,
זאָלסטו היינט פאַר מיר גאָך קאווען!
מאָך פון קופער מיר אַ הראַבליע,
מאָך פון האַרטן שטאַל די ציינער,
יעדן צאָן אויף הונדערט קלאַפּטער,
און דאָס הענטל — פינף מאָל לענגער."

נעמט דער גרויסער קאוואַל-מייסטער
און ער קאוועט אויס אַ הראַבליע,
מאַכט אַ הענטל צו פון קופער,
און די ציינ — פון שטאַל פון האַרטן,
יעדן צאָן אויף הונדערט קלאַפּטער,
און דאָס הענטל — פינף מאָל לענגער.

טוט אַ כאַפּ די אַלטע מוטער
אייליק אין דער האַנט די הראַבליע,
און זי לויפט צום טייך אַרונטער,
צי דעם שטראָם פון טאָג-עלאַ (4)
ווענדט זיך צו דער זון אַפריער
און הייבט אָן צו איר צו בעטן:
"העלע זון, פון גאָט באַשאַפן,
אוקקאָס שיינענדיקער שטערן!
שיין אַ ווייל מיט הייסע שטראַלן,
און די צווייטע ווייל — שוין שטאַרקער,
און צולעצט — שוין גאָר מיט פייער,
שלעפּער איין דעם פיינטס חילות,
וואַרף אַ מידקייט אויף די וועכטער,
מיק אַ שלאָף אויף גאַנץ מאַנאלאַ."

נעמט די זון, פון גאָט באַשאַפן,
אוקקאָס שיינענדיקער שטערן,
פליט אַראָפּ אויף אַ בערעזע,
אויף דער העכסטער קרומער אַלכע,
שיינט אַ ווייל מיט הייסע שטראַלן,

(4) דאָס זעלביקע וואָס מאַנאלאַ.

און זי זוכט איר זון און זוכט אים,
און זי קען אים נישט געפינען.
קומט די זון איר אָן אַנטקעגן,
פאַלט די מוטער און זי בוקט זיך
און זי הייבט זי אָן צו בעטן:
"זאָג מיר, זון, פון גאָט באַשאַפן,
אוקקאָס (1) שיינענדיקער שטערן,
האָסטו וווּ מיינ קינד באַגעגנט?
נישט געזען מיינ גאָלדן ע-עלע?
נישט באַמערקט מיינ זילבער שטעקעלע?"

האָט די זון געוואַסט שוין אַלעס,
הייבט זי אָן איר צו דערציילן:
"אוי, דו אומגליקלעכע מאַמע!
ס'איז דיין זון דיר אומגעקומען,
טויט איז איצטער לעמינקיינען,
אין אַ טיפן וואַסער שווימט ער,
אין דעם שוואַרצן שטראָם טאָגניס (2)
אין דעם וואַסערפאַל פון מאַנאַ,
אין די ווירבלענדיקע כוואַליעס,
פונקט ביים גרענעץ פון טאָגני,
אין די טאָלן פון מאַנאלאַ (3)."

הייבט אויפסניי ערשט אָן צו קלאָגן
לעמינקיינענס אַלטע מוטער,
און זי לויפט אוועק אין קוזניע
און זי רופט זיך אָן צום קאוואַל:
"גרויסער מייסטער אילמאָרינען!"

(*) זע גר' ביימ' נומ. 14 - 13.

(1) אוקקאָס דער יומאלאָ — דער גאָט פון
הימל, וואָס האָט צו שאַפן אויף די וואַלקנס.(2) טאָגני אָדער מאַנאַ איז דער גאָט פון דער
אונטער-וועלט, פון שוואַל תחתיה.

(3) דער שוואַל תחתיה.

שיינט די צווייטע ווייל שוין שטארקער
און צולעצט שוין גאר מיט פייער,
שלעפערט איין דעם פיינטסט חילות,
ווארפט א מידקייט אויף די וועכטער,
שיקט א שלאף אויף גאנץ מאנאלא,
אויף די יונגע מיט די שווערדן,
און אויף זקנים מיט די שטעקנס,
און אויף די אין מיטלע יארן,
אָנגעשפּאַרט אָן לאַנגע שפּיון.
און די זון פליט נאָכדעם ווידער,
זעצט אוועק זיך דאָרט ווי פריער,
אויף איר אלטן אָרט אין הימל.
איצטער נעמט די אלטע מוטער
אין די הענט אריין די הראבליע,
שאַרט מיט איר אויף אלע זייטן
אין דעם ברויזנדיקן וואסער,
אין די שויםענדיקע כוואליעס,
און זי שאַרט און זוכט דעם טויטן,
נאָר זי קען אים נישט געפינען.

גייט זי טייך-אַראָפּ אלץ ווייטער,
קריכט אין וואסער ביז די קניעס,
לאָזט זיך נירעריקער, טיפער,
ביז צום גארטל, ביז צום גאָרגל.

און זי שאַרט און זוכט דעם טויטן,
אַקערט דורך דעם טייך אינגאנצן,
לענג און ברייט און ביי די ברעגן,
מיט דעם שטראָם און שטראָם אַנטקעגן,
זוכט דאָרט איינמאַל און א צווייטן,
און פאַרדאגהט און פאַרצרהט
שלעפט זי פלוצלונג מיט דער הראבליע
פון דעם טייך אַרויס זיין העמדל.
שאַרט זי נאָכאַמאַל, א דריטן,
און געפינט זיין הוט און זאַקן.
מיט געוויין נעמט זי די זאַקן,
און דעם הוט מיט הייסע טרערן.

און זי גייט אלץ ווייטער, טיפער,

אין די טאָלן פון מאנאלא,
אַקערט דורך דעם טייך אינגאנצן,
לענג און ברייט און ביי די ברעגן,
מיט דעם שטראָם און שטראָם אַנטקעגן,
גלייך און קרום, אויף אלע זייטן,
זוכט און נישטערט דאָרטן איינמאַל,
און צום צווייטן מאַל, און דריטן,
און ביים לעצטן מאַל, דעם דריטן,
האַט זי אָנגעטאַפט אין וואסער
עפעס ווי א סנאָפּ א ווייכן.

נישט קיין סנאָפּ איז דאָס א ווייכער—
דאָס איז גאָר איר זון געוועזן,
טאַקע לעמינקיינען אירער,
ער, דער שיינער קאוקאמיעלי (1)
אָנגעטשעפּט אָן דער הראבליע
מיט די מיטלדיקע פינגער
און פון לינקן פוס א פינגער.

לאַנגזאַם הייבט זיך לעמינקיינען,
העכער ציט ער זיך פון וואסער
ביי די ציינער פון דער הראבליע
אויף דעם רוקן פון די כוואליעס.
נאָר עס פעלן אָבער שטיקער:
ס'פעלט א האַנט, א קאָפּ א האַלבער,
און נאָך אַנדערע טיילן פעלן,
נאָר דער עיקר — פעלט אים לעבן.

קלערט אַזוי די אלטע מוטער,
און זי רופט זיך אָפּ מיט טרערן:
„קען אַזוינס נאָך צו זיך קומען?
וועל איך אים נאָך זען ביים לעבן?“

הערט א ראָב דאָס פון א ביימל.
זאָגט ער צו דער אלטער מוטער:
„ער וועט שוין צו זיך נישט קומען,

(1) קאוקאמיעלי — דער זעלביקער, וואס לע-
מינקיינען.

וועסט אים שוין נישט זען ביים לעבן,
אין דעם וואסער האָבן פישן
אויסגעפרעסן אים די אויגן,
אויפגעשפאלטן ברוסט און אַקסלען,
וואָרף צוריק אים אין דעם וואסער,
אין טאָגניס טייך דעם טיפן,
אפשר וועט ער נאָך אַ ים-הונט,
צו אַ וואלפיש דאָרטן ווערן.

* *

נאָר די מוטער לעמינקיינענס
וואָרפט אים נישט צוריק אין וואסער.
און זי הייבט אויפסניי אָן שאַרן
מיט דער הראַבליע דורך די כוואליעס,
אַקערט דורך דעם טייך אינגאַנצן,
לענג און ברייט און ביי די ברעגן,
מיט דעם שטראָם און שטראָם אַנטקעגן,
און זי שלעפט אַרויס פון וואסער
אַלע שטיקער פון דעם טויטן:
קאָפּ און האַנט און אַלע ביינער
פון דעם רוקן לעמינקיינענס,
און פיל ביינער פון די ריפן,
און זי זאַמלט אויף די שטיקער,
שטעלט צוריק איר זון צוזאַמען
פונקט ווי פריער, ווי ביים לעבן.

* *

פלייש אויף פלייש לייגט זי אַנידער
לייגט די ביינער צו די ביינער,
דריקט די אַדערן צוזאַמען,
פאַסט די גלידער איינס צום צווייטן.

* *

בינדט די אַדערן צוזאַמען,
בינדט צוזאַמען אַלע עקן,
לאָזט ניט אויס דעם מינדסטן אַדער,
ציילט און קניפט זיי אַלע איבער,
און זי הייבט זיי אָן באַשפרעכן
מיט די ווערטער ווי זיי גייען:
„הער, דו שלאַנקער סאָנעטאַר (1)

(1) אַ נימף, וואָס גיט צו בלומען אַ בלויען קאליר.

איבער אַדערן די געטין,
הער דו שפינערין, דו שיינע,
ביי דיין זילבערדיקן וועב-שטול,
מיט דעם שיינעם קופער-שפינדל,
מיט דעם ראָד געמאַכט פון אייזן,
קום אַהער, דיין הילף איז נויטיק,
קום אַהער און העלף מיר איצטער,
הער דעם יאָמער פון אַ מוטער,
העלף אָן אומגליקלעכער מאַמען,
קום מיט אַדערלעך אַ הויפן
מיט אַ קנייכל אונטערן אַרעם,
קום מיט אַדערלעך די שענסטע
און פאַרקניפּ די אַלע ריסן,
בינד צוזאַמען אַלע עקן,
ביי די טיפע שניט און ווונדן
אויף דעם לייב, וואָס איז צעשניטן".

* *

אויב דער שפרוך איז ניט גענוג נאָך,
קען איך גלייך אַ צווייטן זאָגן:
„אין דער לופטן זיצט אַ מיידל
אין אַ רויט-געפאַרבטן שיפל.
קום, דו מיידל פון דער לופטן,
לאָז אַראָפּ זיך פון דעם הימל,
פון די וואַלקנס פון די הויכע,
שיף זיך דורך די אַדערן אַלע,
פאַר אַדורך די אַלע גלידער,
אין די לעכער פון די ביינער,
דורך די שפּאַלטן פון די גלידער.

* *

לייג די אַדערלעך צוזאַמען,
אויף זיין פלאַץ לייג יעדן אַדער,
פאַס צו גרויסע צו די גרויסע,
ענד צו ענד זאָלסטו זיי בינדן,
לאָז נישט אויס דעם מינדסטן אַדער!

* *

נעם פון געדעלעך דאָס דינסטע
מיט אַ פעדעמל אַ זיידנס,
ניי מיט שטעכעלעך מיט קליינע,
ענד צו ענד זאָלסטו פאַרבינדן

אלע אָדערלעך די קליינע
מיט דעם פערדעמל דעם זיידנס".

איז אָט-דער שפרוך ניט גענוג נאָך,
קען איך גלייך א צווייטן זאָגן:
„העלף מיר דו, אָ, גאָט פון הימל,
יזמאלאָ (1), דו יונגפרוי שיינע,
צוים דיין פייערדיקן פערד איין,
שפאָן דיין אָגער איין דעם שנעלן,
און די לאַשיקעס די פלינקע,
קום אין שליטעלע צופאָרן,
אין דיין שליטעלע דעם בונטן,
פאָר אדורך איערן אָדער,
דורך די קנאַכן, דורך די גלידער,
דורך דעם פלייש, וואָס איז צעריסן,
פאָר אַהין און פאָר צוריק באַלד,
לאַז נישט אויס דעם מינדסטן אָדער,
העפט דאָס פלייש אָן אייף די ביינער,
בינד די אָדערן צוזאַמען,
ביי די גלידער גיס אָן זילבער,
לויטער גאָלד ביי יעדן אָדער.

וואו די הויט איז נאָר צעריסן,
לאַז אַ נייע דאָרטן וואַקסן;
איז אָן אָדער וואו צעשנישן —
שטאַרקער זאָלסטו אים פאַרקניפן;
וואו דאָס בלוט איז אויסגערונען —
לאַז דאָרט פרישע בלוטן פליסן;
וואו עס איז אַ ביין צעבראָכן,
דאָרטן שטעל אַריין אַ נייעם;
שיילט דאָס פלייש זיך אויפן קערפער,
זאָל דאָס באַלד פאַרוואַקסן ווערן;
יעדן אבר זאָלסטו היילן,
אויף זיין רעכטן פלאַץ אים שטעלן,
פלייש צו פלייש און ביין צו ביינער,
שטאַרקער מאַך נאָך אלע גלידער.

(1) דער זעלביקער, וואָס אוקאַאַ.

אָט-אָזוי האָט איצט די מוטער
ערשט אויפסניי איר זון באַשאַפן
און געבראַכט איר העלד צום לעבן,
אים זיין אַלט געשטאַלט געגעבן.

אלע אָדערן פאַרשלאָסן,
אלע עקן פעסט פאַרבונדן,
נאָר דעם זון געפעלט האָט לשון,
ניט געקענט האָט ער נאָך ריידן.

קלערט און טראַכט די אַלטע מוטער
און הייבט אָן אָזוי צו ריידן:
„וואו קען איך אַ זאַלב איצט קריגן?
וואו באַקומט מען האָניק-טראָפּן?
איינצורייבן איצט דעם קראַנקן,
פון זיין קרענק אים אויסצוהיילן,
ער זאָל ווידער קענען ריידן,
ער זאָל ווידער לידער זינגען?

„בין-בינעלע, האָניק-פייגעלע,
קיניגין פון אלע בלומען,
פלי אַרויס און ברענג מיר האָניק,
גי און ברענג מיר זיסע טראָפּן!
זוך אויף טאַפּיאָלאַס (2) פעלדער,
אויף די פליינען פון מעטזאָלאַ (3),
אין די בעכערלעך פון בלומען,
און אין שטענגעלעך פון גראַזן,
ברענג אַהער די זיסע זאַפטן
אויף צו שמירן זיינע ווונדן,
איינצורייבן אים דאָס לייב זיינס.

(סוף קומט)

(2) אין קיניגרייך פון סאַפּיאַ, דעם גאָס פון
די העלדער.

(3) פון וואַלריקער געגנט.

אונדזער קלוב.

דאס צווייטע קאפיטל פארנעמט די פארייניקטע שטאטן פון צפון-אמעריקע. די אמעריקאנער יידישע טאג-צייטונג פאר צייכענען זיך אויס מיט זייער גרויסע, עס ליגן פאר אונז די צייטונגען „מיינדייט“, „פארשערס“, „דער טאג“ א.א. יעדער פארנעמט אפ זיך אויך איר צייטונג. עס זענען מיר, למשל, די „בילדער-צייטונג“. א גאנץ גרויסע קאפיטל פארנעמט די יידישע פרעסע אין ראטנאפארט. עס הענגען די דריי גרויסע יידישע טאג-צייטונגען: „דער עמעס“ (מאסקווע), „דער שטערן“ (כארקא) און „עקספּרעס“ (מינסק). דאן גייען די יידישע העכע-לעטער, קינדער-זשורנאל א.א. היינטער גייען די יידישע צייטונגען פון די קלענערע לענדער.

עס גיט א קליינער חילוק פון דער יידישער קא-לעניאציע אין ראטנאפארט. פארשיידענע דאגמאטן, פערזענלעך, אויסרופן פון „געזעצ“, „גרויס-דייטש“ א.א. נאכדעם זענען מיר דעם צימער פון דער „יידישער ארבעטער-נאכעוונג“. עס געפינען זיך דא ביכער, ברא-שורן און צייטונגען פון „גונד“, „פועלי-ציון“, ס. ס. א.א. פארטייען פון אנהייב פון דער באהענגונג פון דער לעצטער צייט.

באזונדערס אינטערעסאנט איז דער צימער „געשיכ-טע פון יידישן טעאטער“, וואו עס געפינען זיך בילדער פון פארשיידענע יידישע אקטיסטן. א סך בילדער זינען פון אסתר-רחל קאמינסקא. עס געפינען זיך דאס פאר-שיידענע טעאטער-מודעות, פארגרעסער, אדרעסן, בא-גריסונגען א.א. יוסף לעווין.

שול-פארשטעלונגען.

מענדל בילאך פון פארקאשטשינע (חילג). שרייבט אונז אונדזער שול פארשטעלונג דורכ-בעמירט א פארשטעלונג, אין העלכער ס'האבן אנטהיל גענומען אלע קלאסן. 2=טער און 3=טער האט געשפילט „די פארכיטונג בתי-מלכה“, 4=טער און 5=טער — „די מאקסע“ פון מאיט לויט „די גריניקע ביימקע/לעך“. דער אונט איז דורך מיט גרויס דערפאלג.

קינדער-קאלעניע.

דער צענטראלער עלטערן-קאמיטעט ביי די צ. ב. ק. שולן אין חילגע ארגאניזירט אויף זומער א קאלעניע פאר די קינדער.

דער לאגער פון די ווילנער „בינען“.

די ווילנער „בינען“ העלן זומער פארברענגען אין א לאגער הינטער דער שטאט.

דער 1=טער מאי אין ווין (עסטרייך).

(פון דער לערערין מ. היימסאנס א בריח)

גוט יום-טוב, היינט איז ח' א מלוכה-יום טוב און קיין שום ארבעטער העט היינט נישט ארבעטן. אז איך בין ארויס אויף דער גאס, האט מיר ארומגעשטאנען יום-טובדיקע שטימונג, אז איך האב אן אלץ פארגעסן... איך בין אהעק זען די מיינע-רונגען. הען דו העלסט זען, הען דו העלסט זען... דאס איז געווען אזוי מעכטיק, אזוי פול מיט מיינע עס האט געריסן ביי טרערן. די טויזיק, דאס געזאגט, די גרויסע מענע אונטערוואלט מענטשן, אלע באפאסט מיט דייטשע בלומען און סטעג-בעט, די קינדער אין די צונג, די יונגט — דאס אלץ האט פארכאפט.

הען העט מען שוין פון פוילן קענען שרייבן אזוי גע-ברייח-רעד.

וואס האב איך געזען אויף דער אויסשטעלונג פון יידישן וויסנשאפטלעכן אינסטיטוט.

איך בין געגאנגען מיט א גרופע פון 12 מען, צווישן זיי אייניקע שילער פון אונדזער שול „מפיצי השבלה“. מיר גייען שוין אין ערשטן צימער, וואו עס גע-פינט זיך „די געשיכטע פון דער יידישער פרעסע“. די דערקלערונגען גיט אונז הי' זלמן חייזען.

די ערשטע יידישע צייטונג איז דערשינען אין שטאטערדאם פון מיטן פון 17=טן יאה. זי איז אויך אייגע פון די ערשטע צייטונגען בכלל. פון דער דאזיקער ציי-טונג איז פארגליבן בלויז איין עקזעמפלאר, וועלכער געמינט זיך אין דער אמסטערדאמער יידישער ביבליאטעק. עס ליגט פאר אונז א טאג-גראממע פון דער דאזיקער צייטונג.

שפעטער הייבן זיך אן באהייזן ספעליקע יידישע צייטונגען אין וויטשלאגא, אונגארן א.א. לענדער. די פאראך פון די דאזיקע צייטונגען איז נישט קיין ריין יידיש, נאר געמישט מיט דייטש.

דאן זענען מיר די ערשטע יידישע צייטונגען אין אמעריקע. די „יידישע העלט“ א.א. גאנצעס גייען די ערשטע יידישע צייטונגען אין רוסלאנד. עס ליגט פאר אונז א גאנצער יארגאנג „מיינדייט“. באזונדערס אינטע-רעסאנט איז די יידישע פרעסע אין די קלענערע לעג-דער אמאל און היינט.

אין צווייטן צימער געפינט זיך דאס יידישע בוך און פרעסע פון 27—1926 יאר. דאס ערשטע קאפיטל פאר-נעמט פוילן. עס גייען א גאנצע ריי ביכער, טאג-בלע-טער, העכע-לעטער, צוויי-העכע-לעכע פון חורשיקע זשורנאלן.

פון דער גרויסער וועלט.

פליגלען: דער מענטש וועט קענען מיט די דזויקע מליג-
לען דורכפליען ביז 10 מעטער.

אינזשיניער לוטש ארבעט ווייטער אויף צו פארמול-
קענען זיין אפארט, ער זאל וועגן נישט מער ווי 30
קילע. אין דער שווייץ האט זיך בעגילדעט א געוועלשאפט,
האט נישט לונטשן גרויסע סומעס געלט אויף צו פארבע-
טערן זיין מאשין.

אין קורצן זאלן שוין פארקומען די פליג-פראגמעט.

שרעקלעכע ערדציטערניש אויפן באלקאן.

אין די לעצטע טעג פון פאריל און אנהייב מאי איז
אין בולגאריע און גריכנלאנד פארגעקומען א שרעקלעכע
ערדציטערניש. עטלעכע שטעט וועגן חרוב געווארן. מיל
מענטשן וועגן אומגעקומען. סוויטער מענטשן האבן
פארלארן זייער גאנצע האב און גוט און פארבליבן אן
א דאך פונדען קעגן.

די גרעסטע בריק אין דער וועלט.

אין סידני (אוסטרעליע) בויט מען א בריק, האט
וועט זיין די גרעסטע אין דער וועלט. פונדעלט זעט
אויס די בריק, ווי געפאכט פון שפונדעלט, אבער
באמח באשטייט זי פון געאלטיק גרויסע באלקנס. 50
מיליאן קילאגראם איזן האט מען שוין אויסגענוצט אויף
דער בריק.

די דזויקע בריק ליגט איבערן וואסער-פלאך אין
דער חוץ פון 50 ביז 120 מעטער. אזוי ארום וועלן
אפילו די גרעסטע אקעאן-שוין קענען דורכפארן אונ-
טער איר.

מענטשן מיט פליגלען.

אין עסטרייך האט דער אינזשיניער לונטש, א טפע-
ציאליסט אין אויסארבעטן לופט-פליג-פארטן, אויסגעמוגען
אן אפארט, האט שטעלט מיט זיך פאר קינסטלעכע

דאס פריילעכע ווינקל.

ענטפערט אים דער ווינקל:—ס'איז טאקע נאך טריי,
א סימן, אז דו האסט ערשט געעפנט אין אויב...

לערערין: זאג מיר גאר, בערעלע, האט איר
אויסגעטעט?

בערעלע: וואסער איז א זאך, האט ווערס
שווארץ, ווען מע ליגט אין דעם פריין די הענט.

באשיידונגען צום נומ. 12.

רעטעניש:

א פאפיראס.

אויפגאבע:

פריער וועגן געפארן דער מאטער מיט א קינד (1 1/2 ט.)
דער מאטער איז געבליבן אויסן פונדען ברעג, דאן האט
דאס קינד פרייגעמירט די מוטער (1 1/2 ט.), וי אויך
געלאזן אויסן ברעג און געבראכט דאס צווייטע קינד (1 ט.).

געטראפן: פייחע דאן (חילנע), פריידע פאפיראטיש
(האלוביטשע).

דערגאנצונגס-אויפגאבע.

פון יצחק מילאקאווסקי, ווילנע.

קינעמאטאג — אף	אויסן ערשט פון די פאסיק
ט — גער	לער דארף מען אריינסטעלן
י — גל	אותיות און באקומען באקאנטע
אמערי —	ווערטער. די פעלנדיקע אותיות,
ר —	אויסגעשטעלט פיינע גאך דער
מצר —	צווייטער, בילדן א באקאנטן
ק — ער	נאמען פאר די ליינער פון
בל —	די גריניקע ביימלעך.

ווערטער-אויפגאבע.

סרעכט צו א זאך פון 15 ווערטער און יעדעס
ווארט זאל זיך אנהייבן מיט א „מ“.

ווי צו זיין.

א שטאך פאר א שטאך.

א בלינדער אויף אין אויב סרעכט אפאל גאלד
אינדערמיט א וויקעריקן. רופט זיך א דער בלינדער:
— א גוטן מארגן! אזוי פרי און דו טראגסט שוין א פעקל...

Redaktor--wydawca Sz. BASTOMSKI.

רעדאקטאָר-אַרויסגעבער ש. באַסטאָמסקי.

Drukarnia Sp. Wytw.-Handlowe. Wilno, Trocka 7.